

A

a (a') *m.dh* Xarafka koowaad ee xuruufta af soomaaliga, ahna shaqal gaaban.

aa *f.g1 (-ay, -day)* 1. Cid ama wax garaacid, u cagajuglayn. 2. Dagaallamid.

aa¹ *qr.dd l'd baa.*

aa² *mu.dhm.y* 1. *l'd Aad.* 2. *l'd aydin.*

aa³ *e.d* Cod lagu muujiyo xanuunka.

aabayeel¹ *m.l* 1. A. ah: qaddarinta ama tixgelinta cid la siiyo. 2. *l'd aabayeelid.*

aabayeel² *f.mg1 (-yeelay, -yeshay)* U a.: qaddarin ama tixgelin cid siin.

aabayeelid *m.f.dh eeg aabayeel².* *l'd aabayeel¹ (2), aabeyeelid.*

aabayn *m.f.dh eeg aabee.*

aabbannimo *m.dh* Aabbe ahaansho.

aabbayaal *m.ll/dh* 1. *eeg* aabbe. 2. Awooweyashii hore. *l'd aabbeyaal.*

aabbe *m.l (-bayaal, m.ll/m.dh)* 1. Nin ubad dhalay. 2. (*u.j*) Aabbowl!; wiilkaygijow! *l'daabbo.*

aabbo *u.j l'd aabbe.*

aabbrur¹ *m.l (-rro, m.dh)* Weel yar, wax lagu shuban karo, oo dhiilaha, haamaha iwm afka lagaga xiro.

aabbrur² *f.g1 (-ray, -rtay)* Dhiil, haan iwm weel yar oo wax lagu shuban karo afka kaga xirid.

aabburan¹ *f.mg1 (-rmay., -rantay, -rmi)* Dhiil, haan iwm wax la aabburay noqosho. Tus. "Weelku waa aabburmay".

aabburan² *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Dhiil, haan iwm wax la aabburay ahaansho. Tus. "Weelku waa aabburanyahay".

aabburid *m.f.dh eeg aabbrur².*

aabbrumid *m.f.dh eeg aabburan¹.*

aabburnaan *m.f.dh eeg aabburan².* *l'd aabburnaansho.*

aabburnaansho *m.ll/dh l'd aabburnaan.*

aabee *f.g2 (-beeyay, -beysay)* 1. Cid qaddarin ama tixgelin siin. 2. Weel asal iyo xaydh marin, si uusan biyaha, caanaha iwm u habin.

aabeyeelid *m.f.dh l'd aabayeelid.*

aabi *m.l* Gardarro isla weyni iyo kibir ku jiro oo cid lagula muujiyo.

aabiweyrax *m.l* Sabab la'aan cid dagaal ku qaadiid, weyrax kulul.

aabo *m.l* Dareen naxariis, rabitaan iyo xurmayn leh oo qof qof kale u hayo.

aabonimo *m.dh (siyaa.)* Mowqifka dawlad, ama mujtamac kale ku muujinayaan in ay go'aan kasta u sameeyaan dadka ay mas'uulka ka yihiin.

aabyoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Ku aa.: cid xumaan aanay mutaysan kula kicid.

aabyood *m.f.l eeg aabyoo.*

aad *mu.dhm.y* Magacuyaal tilmaama qofka labaad ee kelida ah (lala hadlaha ama wax loo qoraha). "Ninka aad la hadashay waa walaalkay". *l'd aa², aydin.*

aqad¹ *m.l (-dyo, m.dh)* 1. Isku qa. cayaar: isku beegnaan cayaar. 2. *l'd aadid.*

aqad² *m.dh.fk (-dyo, m.l)* 1. Isku beegnaanta laba meelood ama shay. 2. Badan, si daran. 3. A. yar: *l'd aayar.*

aqad³ *f.g/mg1 (-day, -dday)* 1. (*f.g*) Meel u socdaalid ama u kicid. 2. (*f.mg*) Ku a.: wax wax kale u dhigmid. 3. (*f.mg*) Ku qa.: cunto cabid iwm cid ku filnaan. 4. (*f.mg*) Ku qa.: wax muuqaalkooda wax kale isku gudbid. 5. (*f.mg*) Ku qa.: meel aadisteeda wax u adeegsasho. Tus. "Cali baabuur buu Kismaayo ku aaday".

aadaab *m.dh* 1. Anshax iyo dhaqan wanaagsan oo cidi leedahay. 2. Anshax iyo dhaqan ay cidi leedahay.

aadaamid *m.f.dh eeg aadaan².* *l'd aadaan¹, aaddamid, aaddaan¹, eedaamid, eedaan¹.*

aadaan¹ *m.l* 1. Ogeysiin cod dheer leh oo mu'addinku ugu yeero muslimiinta waqtiyada salaadda. 2. Ci' dheer oo neef riyo ahi uu sameeyo marka uu xanuunsado. *l'd aadaamid, aaddan¹, eedaan¹.*

aadaan² *f.mg1 (-aamay, -aantay)* 1. Cod dheer ugu yeerid muslimiinta waqtiyada

salaadda. 2. Kor u qaylin neef riyo ah xanuun dartiis. *ld aaddan², eedaan².*

aadami *m.l.u* 1. Dadka Eebahay dunida guudkeeda ku abuuray oo dhan. 2. Aadami ahaan. *ld aadane, aadmi.*

aadaminnimo¹ *m.db* Aadami ahaansho. *ld aadminnimo.*

aadaminnimo² *m.db* 1. (*fals.*) Isku taxluujin ku xiran danaha aadamiga, anshaxiisa iyo barashadiisa. 2. (*fals.*) Dhaqanka qorista (qarnigii 14aad ilaa iyo kii 16aad ee ku saleysan barashada Giriigga iyo Roomaaniyiintii hore).

aadane *m.l ld aadami.*

aaddamid *m.db ld aadaamid.*

aaddan¹ *m.l ld aadaan¹.*

aaddan² *f.mg1* (-damay, -dantay) *ld aadaan².*

aaddan³ *f.g/mg4* (-naa, -nayd) 1. (*f.g*) Is aa.: laba nafley wax da'da ama xoogga iska le'eg ahaansho. 2. (*f.mg*) Ku aa.: wax, wax kale ku beegan ahaansho. Tus. "Guriga Cali wuxuu ku aaddanyahay Baar Ubax". 3. (*f.mg*) Ku aa.: wax, wax kale muuqaalkooda isku gudbay ahaansho. 4. (*f.mg*) Ku soo aa.: wax la filayo in uu meel yimaaddo ama ku dhaco waqt go'an ahaansho.

aaddanaan *m.f.db eeg aaddan³.* *ld aaddanaansho.*

aaddanaansho *m.l/dh ld aaddanaan.*

aaddi *f.g2* (-iyay, -isay) 1. Cid meel ku toosin; *ld aadi, aadsii.* 2. Ku aa.: wax dalool ciriiri ah oo uu geli karo ku beegid. 3. Ku aa.: wax muuqaalkooda wax kale ku gudbid. 4. Isku aa.: wax aan nidaamsanayn sida ay isu raaci karaan u nadaamid.

aaddin *m.f.db eeg aaddi.* *ld aadin, aadsiin.*

aadeer *m.db ld adeeryo.*

aadi *f.g2 ld aaddi.*

aadid *m.f.db eeg aad³; ld qad¹.*

aadimo *m.l* 1. (*fiis.*) Cabbir xariiqeedka laga qaaday walax adke ah sida dhererka (l), ballaca (b) ama joogga (h). 2. (*fiis.*) "Addimaha Xaddiyada Fisikaad" waa habka xaddiyada fisikaad looga soo dhirindhiriyo xaddi saleedyada oo la saaro jibbaaro habboon.

aadin *m.db ld aaddin.*

aadiraac *m.l* Dhicinta uu neef markaas rimay dhiciyo; qubey.

aadmi *m.l ld aadami.*

aadminnimo *m.db ld aadaminnimo¹.*

aadsii *f.g2* (-iiyay, -iisay) *ld aaddin.*

aadsiin *m.db ld aaddin.*

aadyar *m.db.fk ld aayar.*

aaf *m.db.u* Meel la deggenyahay ama ceel agagaarkood.

aafayn *m.db eeg aafee.* *ld aafeyn.*

aafee *f.g2* (-feeyay, -feysay) Cid aaf gaarsiin.

aafeysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Wax aaf haleeshay ahaansho.

aafeysnaan *m.f.db eeg aafeysan.* *ld aafeysnaansho.*

aafeysnaansho *m.l/dh ld aafeysnaan.*

aafow *m.dh* (-ooyin, *m.l*) Dhibaato weyn oo abaar, cudur ama colaadi ay keentay oo guud ahaan u saameysa nafley badan; dhibaato aad u weyn.

aafoobid *m.f.dh eeg aafow.*

aafow *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Wax aafeysan noqosho (nafley badan).

aag *m.l.u* Dhul ballaaran oo meel la yaqaano ku fadhiyo. Tus. "Aagga Ceelbuur waxaa laga helaa dhagax jilicsan oo burjikooyinka laga qoro".

aagaan¹ *m.l* (-nno, *m.l/dh*) Weel yar oo wax lagu shuban karo oo haamaha lagu aabburo.

aagaan² *m.db* (-aamo, *m.l*) Haan yar oo biyaha ama caanaha lagu shubto.

aagga-qabow *m.l* (-gag-qabow, *m.l*) (jool.) Soohdinta dhulka dushiiisa ee kala soocda hawo qabow iyo hawo diiran. Hawada qabow aaya hoos ka cadaadisa tan diirran.

aah *e.d* Cod yar oo qof xanuun hayo ka soo baxa. *ld ah².*

aaho *m.db* (-ooyin, *m.l*) Dhiibato weyn oo abaar ama cudur ay keenaan oo guud ahaan saameya naflay badan.

aa'id *m.f.db eeg aa'.*

aajur *m.l.u* Jaajuur yaryar oo ka samaysan dhoobo guduudan oo wax lagu dhiso.

aakhir *m.l* 1. Kan dambe. 2. Quraanka qaybtisa damba. *ld aakhiritaan.*

aakhiritaan *m.l ld aakhir.*

aakhiro *m.db* Meesha iyo nolosha dambe ee lagu noolaan doono marka adduunka laga tago.

aakhirutahan *m.l ld aakhir.*

aakib *m.l* 1. Ka aa. ah: faa'iiddada laga rajeynayo fal lagu dhaqaaqi doono. Tus. "Samaynta Warshadda Saabuunta waxa ka aa. ah in ay joogsato tii dibadda ka imaney say oo lacagta adagi ku baxaysay". 2. Ka aa. ah: mudnaanta uu wax, wax kale ka leeyahay. Tus. "Tiro badan waxaa ka aa. ah tayo".

aal¹ *m.db.fk* Aashay, -aa, -iis iwm: si aan degdeg iyo fudayd toona ku jirin; aayar, tartiib, qunyar. Tus. "Ciise aashiis buu hadlaa".

aal² *f.g/mg1 (yiil, tiil; aalli)* 1. (*f.g*) Wax meel go an ku sugnaansho. 2. (*f.mg*) Ka a.: fal ku dhaqaqidiiisa deyn. *ld ool², oollow.*

aalaa *fk.* Inta badan, marar badan, badanaa. Tus. "Aa. ma yimaado saacadahaan".

qalad *m.dh (-do, m.dh)* 1. Qalab mashiin leh oo wax lagu qabsan karo. Tus. "Kombiyutarku waa qa. cusub oo cilmibaarista fududaysay". 2. Qalab lagu dagaallamo; hub. 3. Qalabka dumarku ay qaataan ee isku qurxiyaan mid ka mid ah.

qaladee *f.g2 (-deeyay, -deysay)* 1. Wax qalabeyn. 2. Wax qurxin. 3. Ciidan hubayn. 4. Cunto si ay caraf iyo dhadhan u yeelato geedo ku darid.

qaladeyn *m.f.dh eeg qaladee.*

qaladeysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* 1. Wax la qalabeeay ahaansho. 2. Wax la qurxiyay ahaansho. 3. Wax la hubeeyay ahaansho (ciidan).

qaladeysnaan *m.f.dh eeg qaladeysan. ld qaladeysnaansho.*

qaladeysnaansho *m.l/dh ld qaladeysnaan.*

qalad-kabniin *m.dh (-do-kabniin, m.l) (daaw.)* Aalad adag oo lagu kabo addimada ama meel kale oo jirka ka mid ah marka ay jabaan ama kala baxaan. Waxay ka sameysantahay balaastig ama faashad lagu qooyey wax loo yaqaan "plaster of Paris" waxaana lagu dhejiyaa meesha jaban si dhaqdhaqaqa looga celiyo lafaha la isu keenay.

aale *m.l* Geed lugtool ahaan u baxa, sida qasabka, galleyda, maseggada, qaysaraanta iwm.

aalkol *m.l* Dareere aan midab lahayn oo dabka qabsan og, boogahana lagu dhaqo. *ld aalkolo.*

aalkolo *m.dh ld aalkol.*

aallid *m.f.dh eeg aal². ld oollid.*

aalo *m.db.u* Lo'da inteeda aan weli gaarin da'dii ay rimi ama wax rimin lahayd.

aamanuu *m.dh* Waqtii hore oo Aad u fog.

aameel *m.l (-llo, m.dh)* 1. Weel qori ka samaysan oo aan dabool lahayn oo lo'da iyo geela lagu maalo; haruub; doobi. 2. Wixii waxay arkaan iska raacaan.

qamiin *m.dh ld qammiin.*

qamiinsad *m.l ld qammiinsasho.*

qamiinsasho *m.dh ld qammiinsasho.*

qamiinsi *m.l ld qammiinsasho.*

qamiinso *f.mg3 (-saday, -satay) ld qammiinso.*

qammiin *m.dh* Erey la yiraahdo marka la duceysto kaddib, oo ujeeddadiisu tahay in Ilalah aqbalo ducada. *ld qammiin.*

qammiinsad *m.l ld qammiinsasho.*

qammiinsasho *m.f.dh eeg qamminso. ld qamiinsad, qammiinsasho, qammiinsi, qammiinsad, qamm*

qammiinso *f.mg3 (-saday, -satay)* Aaammiin dhiihid. *ld qammiinso.*

qammin¹ *m.l* 1. Aan dhagar iyo laqdabo aqoon; daacad; lillaahi (qof). 2. Nabad ah; aan cabsi lahayn (meel).

qammin² *f.g1 (-nay, -ntay)* 1. Cid kalsooni ku qabid. 2. Ku qa.: cid si kalsooni leh wax ugu dhiibasho.

qamminaad *m.dh ld qamminid.*

qamminbax *f.mg1 (-xay, -xday; -bixi)* Ka qa.: qof, cid amminkii uu ku qabay lumin.

qamminbixid *m.f.dh eeg qamminbax.*

qammindarreysad *m.l ld qammindarreysasho.*

qammindarreysasho *m.f.dh ld qammindarreysad, qammindarreysi.*

qammindarreysi *m.l ld qammindarreysasho.*

qammindarreysyo *f.mg3 (-stay, -satay)* Ka qa.: cid ka qamminbixid.

qammindarro *m.dh* Kalsooni la'aan.

qamminid *m.f.dh eeg qammin².*

qamminimo *m.dh* Qammin ahaansho.

qamminsan *f.g4 (-naa, -nayd)* 1. Qof, wax cid aammin ku qaba ahaansho. 2. Qof, wax rumaysan jirista Eebbe iyo diimaha ahaansho. Tus. "Diinta Islaamka aayaan aamminsahay".

qamminsanaan *m.f.dh eeg qamminsan. ld qamminsanaansho.*

qamminsanaansho *m.l/dh eeg qamminsanow; ld qamminsanaan.*

qamminsanow *f.g3 (-naaday, -naatay)* 1. Qof, wax cid aamminka ku qabo noqosho. 2. Qof, wax rumaysan jiritaanka Eebbe iyo diinta noqosho.

qamminsii *f.lg2 (-iiyay, -iisay)* Qof in uu wax aammino ka oggoleysiin.

qamminsii *m.f.dh eeg qamminsii.*

aammus¹ *m.l* 1. Hadal la'aan. 2. Shib. 3. *ld aammusid.*

aammus² *f.mg1 (-say, -stay)* 1. Hadal joojin. 2. Wax sheegiddiisa ka gaabsasho.

aammusan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax aan hadlayn ahaansho; shibban (cid).

aammusdaran *f.mg4 (-rcaa, -nayd)* Wax aan aammusayniin (cid).

aammusdarnaan *m.f.dh eeg aammusdaran. ld aammusdarnaansho.*

aammusdarnaansho	<i>m.l/dh</i>	<i>ld</i>	aaradeysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax aarad loo yeelay ahaansho (maro, daah iwm).
aammusdarnaan.			aaradeysnaan <i>m.f.dh eeg</i> aaradeysan. <i>ld</i> aaradeysnaansho.
aammusi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Hadal, qaylo ama oohin cid ka celin. Tus. "Carruurta ka aammusi qofka jirran".			aaradeysnaansho <i>m.l/dh ld aaradeysnaan.</i>
aammusid <i>m.f.dh eeg</i> aammus ² . <i>ld aammus¹</i> (3).			aaran <i>m.l.u</i> 1. Geela intiisa aan weli gaarin da'dii uu ku rimi ama wax ku rimin lahaa. 2. Doog iyo barwaqaqo badan. 3. Aa. ah: meel doog badan leh. 4. Aa. ah: waqt doog iyo barwaqaqo leh.
aammusin <i>m.f.dh eeg</i> aammusi. <i>ld aammusis.</i>			aarabax ¹ <i>m.l ld aarbixid.</i>
aammusis <i>m.l ld aammusin.</i>			aarabax ² <i>f.mg1 (-xay, -xday; -bixi)</i> 1. Ka aa.: qof eed loo haystay iska daaficid. 2. Ka aa.: qof ka aargudasho.
aammusnaan <i>m.f.dh eeg</i> aammusan. <i>ld</i> aammusnaansho.			aarbi-aar <i>m.l</i> Qaab loo ciyaaro turubka.
aammusnaansho <i>m.l/dh ld aammusnaan.</i>			aarbixid <i>m.f.dh eeg</i> aarabax ² . <i>ld aarabax¹.</i>
aan ¹ <i>mu.dhm.y</i> 1. Magacuyaal tilmaama qofka koowaad ee kelida ah (hadlaha ama wax qoraha). Tus. "Meel aan ku nasto ayaan doonayaa" 2. <i>ld aanu.</i>			aardoon <i>m.l</i> Qof, qof kale oo dakane ka galay raadinaya. <i>ld aardoonad, aardoonasho,</i> <i>aarsashaddoon.</i>
aan ² <i>qr.diid</i> Qurub tilmaamaya in weertu tahay weer diidmo, weer xor ah ama midaan ahayn tu ay tahayba. Tus. "Miyaan fadhigii la qaban?", "Yaan lacag la siin?", "Wiilkaa aan imaanini waa Cali". <i>ld an.</i>			aardoonad <i>m.l ld aardoonasho.</i>
aanayn <i>m.f.dh eeg</i> aanee.			aardoonasho <i>m.f.dh eeg</i> aardoono. <i>ld</i> <i>aardoonaad.</i>
aanaysad <i>m.l ld aanaysasho.</i>			aardoono <i>f.mg3 (-ntay, -natay)</i> Qof in uu aano soo guto meel u aadid.
aanaysasho <i>m.f.dh eeg</i> aanayso. <i>ld aanaysad,</i> aanaysi.			aargalaan <i>m.l (-nno, m.dh)</i> Weel siin ah, dheg leh oo wax lagu cabbo.
aanaysi <i>m.l</i> 1. Godob u raadsi. 2. Xigtysi. <i>ld</i> aanaysasho.			aargoonle <i>m.l</i> Nooc dawacada ka mid ah, midab bey madow ah leh oo aad ariga u laysa.
aanayo <i>f.g/mg3 (-stay, -satay)</i> 1. Godob u raadsasho. 2. Qaraabannimo ama saaxibnimo awgeed cid u xigsasho (qof).			aargoosad <i>m.l ld aargoosasho.</i>
aanee <i>f.g/mg2 (-neeyay, -naysay)</i> 1. (<i>f.g</i>) U aa.: cid, cid kale oo dakano ka gashay ka gudid. 2. (<i>f.mg</i>) U aa.: wax dhacay cid ku tuhmid. Tus. "Waxyelada baabuurka gaartay waxaa loo aaneynaya taxaddar la'aanta shufeerka".			aargoosasho <i>m.f.dh eeg</i> aargooso. <i>ld aargoosad,</i> <i>aargoosi.</i>
aannu <i>mu.dhm.y</i> Magacuyaal tilmaamaya qofka koowaad ee wadarta ah (marka laga reebo lala hadlaha). Tus. "Xafiiska aannu aragnay waa xafiiskaada cusub". <i>ld aan1.</i>			aargoosi <i>m.l ld aargoosasho.</i>
aano <i>m.dh</i> Dhibaato hore oo ciddii loo geystay aanay illaawin; godob; utun; dakano.			aargooso <i>f.mg3 (-stay, -satay)</i> Ka aa.: cid, cid kale oo waxyeelo u geystay ka gudasho.
aar ¹ <i>m.l (-rar, m.l)</i> 1. Libaax weyn oo lab. 2. Nin geesi ah. 3. Aargoosad.			aargud <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> 1. Ka aa.: cid dakano ay gashay ka gudid. 2. U aa.: cid qof laga dilay, ciddii dishay qof ka mid ah dilid. <i>ld aargudo.</i>
aar ² <i>f.g/mg1 (-ray, -rtay)</i> 1. (<i>f.g</i>) Alaab (aqal iwm) meel sare saarid. 2. (<i>f.mg</i>) Ka aa.: cid dakano gashay ka gudid. 3. (<i>f.mg</i>) U aa.: cid qof laga dilay, ciddii dishey qof ka mid ah dilid.			aargudasho <i>m.dh eeg</i> aargudo. <i>ld aargudid.</i>
aaraa' <i>m.dh.w eeg</i> ra'yi.			aargudid <i>m.f.dh eeg</i> aargud. <i>ld aargudasho,</i> <i>aargudis.</i>
aarad <i>m.dh (-do, m.l)</i> Liid maro ah oo qurxin awgeed loogu tolo dacallada maryaha la xirto iyo daahyada.			aargudis <i>m.dh ld aargudid.</i>
aaradee <i>f.g2 (-deeyay, -deysay)</i> Maro ama daah aarad u yeelid.			aargudo <i>f.mg3 (-utay, -udatay)</i> <i>ld aargud.</i>
aaradeyn <i>m.f.dh eeg</i> aaradee.			aarid <i>m.f.dh eeg</i> aar ² . <i>ld aaris.</i>
			aaris <i>m.dh ld aarid.</i>
			aarnimo <i>m.dh</i> Aar ahaansho.
			aarsashaddoon <i>m.l ld aardoon.</i>
			aarsasho <i>m.f.dh eeg</i> aarso. <i>ld aarsi.</i>
			aarsi <i>m.l ld aarsasho.</i>
			aarso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Ka aa.: cid, cid kale oo waxyeello u geysatay ka gudasho.
			aas ¹ <i>m.l</i> 1. Xabaalidda meydka; <i>ld aasid.</i> 2. Marka aasku madoobaado: waqtiga

- qorraxdu dhacdo ee iftiinkeeda la waayo; himhiimow, cilcillow.
- aas²** *f.g1* (-say, -stay) Wax dhulka ku xabaalid (dad dhintay); duugid.
- aasaas¹** *m.l ld* **asaas¹**. asaasid.
- aasaas²** *f.g1* (-say, -stay) *ld* **asaas²**.
- aasaasan¹** *f.mg1* (-smay, -santay) *ld* **asaasan¹**.
- aasaasan²** *f.mg4* (-snaa, -snayd) *ld* **asaasan²**.
- aasaasi** *m.l ld* **asaasi**.
- aasaasid** *m.dh ld* **asaasid**.
- aasaasmid** *m.dh ld* **asaasmid**.
- aasaasnaan** *m.dh ld* **asaasnaan**.
- aasaasnaansho** *m.ll/dh ld* **asaasnaan**.
- aasan¹** *f.mg1* (-smay, -sanaty; -smi) Wax cidi aastay noqosho.
- aasan²** *f.mg4* (-snaa, -snayd) Wax la aasay ahaansho.
- aashuun** *m.l (-uummo/-uunno, m.dh)* Weel tebedda u eg, dhoobo ka samaysan oo biyaha lagu shubto. *ld* **ashuun**.
- aasid** *m.f.dh eeg aas²*. *ld* **aas¹**.
- aasmid** *m.f.dh eeg aasan¹*.
- aasnaan** *m.f.dh eeg aasan²*. *ld* **aasnaansho**.
- aasnaansho** *m.ll/dh eeg aasnow*. *ld* **aasnaan**.
- aasnow** *f.mg3* (-naaday, -naatay) Wax aasmay noqosho.
- aaway** *e.we* Erey weyddiimeed, oo sida falka, mararka qaarkood, isu rograga (sida dh.: awday, w.: aawaye) oo micniihiisu yahay “xaggee laga helaa?” “mee?”. *ld* **aawaye**, away, awday.
- aawaye** *e.we ld* **aaway**.
- aawi** *f.g1/2* (-iyay, -iday/-isay; -iyi) Wax ururin.
- aawil¹** *m.l ld* **awaal¹**, awaalid.
- aawil²** *f.mg1* (-ilay, -ishay) Wax dhicitaankooda ama imaatinkooda filid. *ld* **awaal²**.
- aawilid** *m.f.dh ld* **awaalid**.
- aawin** *m.f.dh eeg aawi*. *ld* **aawis**.
- aawis** *m.l ld* **aawin**.
- aawo** *m.dh* Erey aan keligii istaagin in qodob lahaansho lagu daro mooyee, sida: -diis, -deed, -dood iwm oo macniihiisu yahay qof ama wax dartood. Tus. “Cali, Caasha aawadeed ayuu halkan u yimid”. *ld* **aw**.
- aayad** *m.dh* (-do, *m.l*) 1. Akhriska ama qoridda quraanka inta u dhexeysa laba joogsi. 2. Wax aan hore loo arki jirin oo yaab leh; mucjiso.
- aayakatalin** *m.dh* Ka tashiga cidi ka tashato mustaqbalkeeda wixii ay ka yeeli lahayd. *ld* **aayakatashi**.
- aayakatashi** *m.l (siyaa.)* Xaqa uu waddan u leeyahay waddan kale in uu kaga xoroobo
- waddan shisheeye ee haystay, una doorto dawladda uu rabo. *ld* **aayakatalin**.
- aayar** *m.dh,fk* Si deggan oo miyir leh. *ld* **aad** **ayar, aadyar**.
- aayatiin** *m.l (-nno, m.dh)* Xaalad xumaan ama samaan leh oo ay cidi ku dambeys; ciribdambeed. *ld* **aayo¹**.
- aayaxumaan** *m.f.dh eeg* aayaxun. *ld* **aayaxumaansho, aayaxumi, aayaxumo**.
- aayaxumaansho** *m.ll/dh ld* **aayaxumaan**.
- aayaxumi** *m.dh ld* **aayaxumaan**.
- aayaxumo** *m.dh ld* **aayaxumaan**.
- aayaxun** *f.mg4* (-umaa, -umayd) Cid aan aayo ficnayn ahaansho.
- aaye** *m.dh ld* **aayo²**.
- aayid** *m.f.dh eeg ay²*. *ld* **aayis**.
- aayis** *m.dh ld* **aayid**.
- aayo¹** *m.l ld* **aayatiin**.
- aayo²** *m.dh (-ooyin, m.l)* 1. Af waxa ay u tahay carruurta ninkeedu ka dhalay naag kale. 2. Haweeney qof abtigii ama adeerkii qabo. 3. Qof waxa ay u tahay hooyadiis walaasheed; habaryar. *ld* **aaye**.
- aayodhiin** *m.l (kiim.)* Curiye adke ah oo bida midabkiisuna yahay buluug madow kana tirsan haloojiinada (ururka VII ee tusaha kalgalka curiyayaasha).
- ayon** *m.l ld* **ayoon**.
- ayoonayn** *m.dh (kiim.)* Habka soo saaridda ayoonnada.
- ayoonka haydarojiin** *m.l eeg asiidh; PH*.
- ab¹** *m.l.u* 1. Awoowyashii hore oo laga soo jeedo. 2. Abkay ma arag: weligay ma arag.
- ab²** *m.l.fk* A.kay ma arag: weligay ma arag.
- abaab¹** *m.l ld* **abaabid; abab¹; ababid**.
- abaab²** *f.mg1* (-bay, -btay) *ld* **abab²**.
- abaabi** *f.g2 ld* **ababi**.
- abaabid** *m.dh eeg* **abaab²**. *ld* **ababid**. *ld* **abaab¹, abaabis**.
- abaabin** *m.dh ld* **ababin**.
- abaabis** *m.dh ld* **Abaabid; ababid. ld ababis**.
- abaabul¹** *m.l ld* **abaabulid**.
- abaabul²** *f.g1* (-ulay, -ushay) Si hannaan ama qaab habeysan leh dad u hawlgelin, arrin isku duwid, qabanqaabin.
- abaabulan** *f.mg4* (-lnaa, -lnayd) Wax la abaabulay ahaansho (hawl).
- abaabule** *m.l (-layaal, m.ll/dh)* Qof hawl qabanqaabiya; qabanqaabiye.
- abaabulid** *m.f.dh eeg* **abaabul²**. *ld* **abaabul¹**.
- abaabulnaan** *m.f.dh eeg* **abaabulan**. *ld* **abaabulnaansho**.
- abaabulnaansho** *m.ll/dh ld* **abaabulnaan**.
- abaad¹** *m.l ld* **abaabid**.

abaad² *f.mg1 (-day, -dday)* 1. Ku a.: muddo dheer xaalad gaar ah ku sugnaan, ku waarid.
2. Duugoobid.

abaadi *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* 1. (*f.g*) Baadi goobisteed raajin. 2. (*f.mg*) Ku a.: wax xaalad gaar ah ku raajin. *ld abaadsii*.

abaadid *m.f.dh eeg abaad²*. *ld abaad¹*.

abaadin *m.f.dh eeg abaadi*. *ld abaadsiin*.

abaadsii *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld abaadi*.

abaadsiin *m.dh ld abaadin*.

abaahi¹ *m.l* Isutagga awrka iyo hasha. *ld abaahiyid*.

abaahi² *f.g1/2 (-iyay, -iday/-isay; -iyi)* Hal kudid (awr).

abaahin *m.f.dh eeg abaahi²*. *ld abaahiyid*.

abaahiqab *m.l ld buudhqab*.

abaahis *m.l ld abaahiyid*.

abaahiyid *m.f.dh ld abaahi¹, abaahin, abaahis*.

abaaji¹ *m.l* Xoolo lumay oo waa dambe la tabay.

abaaji² *f.mg1 (-iyay, -iday; -iyi)* Xoolo lumay waa dambe tebid.

abaajiyid *m.f.dh eeg abaaji²*.

abaal *m.l (-llo, m.dh)* 1. Samo cid loo galo. Tus. “Cali, abaal buu ii galay”. 2. Xasuusta wanaagsan ee la isaga hayo samo la isu galay. Tus. “Xasan, abaal baan u hayaa”.

abaalceli *f.mg2 (-iyay, -isay)* U a.: abaal la isu galay gudid.

abaalcelin *m.f.dh eeg abaalceli*. *ld abaalcelis*.

abaalcelis *m.l ld abaalcelin*.

abaaldaran *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Wax aan abaal lahayn ahaansho (qof).

abaaldarnaan *m.f.dh eeg abaaldaran*. *ld abaaldarnaansho*.

abaaldarnaansho *m.l/dh ld abaaldarnaan*.

abaaldarro *m.dh* Gudit ama aqoonsi la'aanta abaal la isu galay. *ld abaaldarnaan*.

abaaldhic¹ *m.l* Samo la isu galay oo wixii uu mudnaa aan lagu gudin. *ld abaaldhicid*.

abaaldhic² *f.mg1 (-cay, -cday; -dhici)* Ka a.: samo la isu galay wixii uu mudnaa ku gudid la'aan.

abaaldhicid *m.f.dh eeg abaaldhic²*. *ld abaaldhic¹*.

abaaldooris *m.l* Samafal la isu galay oo xummaan lagu beddelo.

abaalgud¹ *m.l (-dyo, m.dh)* 1. Wax qiimo leh oo la siiyo qof hawl dheeraad ah qabtay; abaalmarin. 2. *ld abaalgudid*.

abaalgud² *f.mg1 (-day, -dday)* U a.: abaal la isu galay mid la mid ah ku beddelid.

abaalgudid *m.f.dh eeg abaalgud²*. *ld abaalgud¹*.

abaalhay *f.mg2 (-yay, -ysay)* U a.: cid, cid kale oo samo u gashay u aqoonsanaan.

abaalhayn *m.f.dh eeg abaalhay*.

abaali *m.dh (-yaal, m.l/dh)* A. ah: haan duug ah oo biyaha sii daysa; boos.

abaalmari *f.g2 (-iyay, -isay)* Qof u abaalgudid.

abaalmarin *m.dh eeg abaalmari*. *ld abaalmaris*.

abaalmaris *m.l ld abaalmarin*.

abaar *m.dh (-ro, m.l)* Dhibaato ballaaran oo roob la'aani keentay.

abaarayn *m.f.dh eeg abaaree*. *ld abaaraysiin*.

abaaraysad *m.l ld abaaraysasho*.

abaaraysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax abaari haleeshay ahaansho (dhul).

abaaraysasho *m.f.dh eeg abaarayso*. *ld abaaraysad, abaaraysi*.

abaaraysi *m.l ld abaaraysasho*.

abaaraysii *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld abaaree*.

abaaraysiin *m.dh ld abaarayn*.

abaaraysnaan *m.f.dh eeg abaaraysan*. *ld abaaraysnaansho*.

abaaraysnaansho *m.l/dh ld abaaraysnaan*.

abaarayso *f.mg3 (-stay, -satay)* Wax abaari ku dhacday noqosho (meel). *ld abaarso*.

abaaree *f.g2 (-reeyay, -raysay)* Wax abaar ah ka dhigid (meel). *ld abaaraysii*.

abaareysad *m.l ld abaaraysasho*.

abarikeentay *m.l/dh.u* Dad aan dhulka ku dhalan oo waa dambe dalaw ku yimid.

abaaroobid *m.f.dh eeg abaarow*.

abaarow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Wax abaari ku dhacday noqosho (meel).

abaarsad *m.l ld abaarsasho*.

abaarsasho *m.dh ld abaarsad, abaaraysasho*.

abaarso *f.mg3 (-saday, -satay)* *ld abaarayso*.

abaaseere *m.l* Qof madax ka ah goobta booranaha ama mingiska lagu tumo. *ld abbasseere*.

abab¹ *m.l* Ubud xoolaad oo daaq barad ah. *ld abaab¹, ababid*.

abab² *f.mg1 (-bay, -btay)* 1. Ubud xoolaad daaq barasho. 2. Ku a.: dhallaan dad, aqoon, dhaqan iwm ku barbaarin. *ld abaab²*.

ababi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Ubud xoolaad daaq barid. 2. Ku a.: dhallaan dad, aqoon, dhaqan iwm barid. *ld abaabi*.

ababid *m.f.dh eeg abab²*. *ld abaab¹, abaabid, abaabis, abab¹, ababis*.

ababin *m.f.dh eeg ababi*. *ld abaabin*.

ababis *m.l ld ababid*.

abad *m.l/fk* Markii magacuyaal lahaansho lagu lifaaqo wuxuu la micna yahay “weligi”. Tus. “A.kii ma imaan” oo la mid ah “weligiis ma imaan”. *ld abadan, abid, abiid, ebed*.

abadan *m.l.fk* Eray lagu muujiyo diidmo adag.
ld abad.

abaddar *m.l (-rro, m.dh)* 1. Qof aan waxba laga dhaadhicin karin; macangag. 2. Geesi aan caqli lahayn.

abaddarnimo *m.dh* Abaddar ahaansho.

abakaar *m.dh (-rro, m.l)* Haweeney waxyaabo yaryar ka ganacsata.

abakaarnimo *m.dh* Abakaar ahaansho.

abaqaal¹ *m.l* Tallaalidda laan geed laga soo gooyay lagu tallaalo geed kale. *ld abqaalid.*

abaqaal² *f.g1 (-aabay, -aashay)* Laan geed laga soo gooyey geed ku tallaalid.

abaqaalid *m.f.dh eeg* abaqaal². *ld abqaal¹.*

abasax¹ *m.l ld abasaxi.*

abasax² *f.mg1 (-xay, -xday; -sixi)* (Hal) wax abaahin u baahan noqosho.

abasaxan *f.mg4 (-naa, -nayd)* *ld abasaxsan.*

abasaxi *m.l* 1. Baahida ay hal ama qaalin geel ahi u qabto abaahi. 2. A. ah: hal ama qaalin geel oo u baahan abaahi.

abasaxnaan *m.dh ld abasaxsanaan.*

abasaxnaansho *m.l/dh ld abasaxsanaan.*

abasaxsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax abaahin u baahan ah ahaansho (hal).

abasaxsanaan *m.f.dh eeg* abasaxsan. *ld abasaxnaan,* **abasaxnaansho,** **abasaxsanaansho.**

abasaxsanaansho *m.l/dh ld abasaxsanaan.*

abashuqle *m.l* Guux iyo abur uu afka ka keeno awr doobbo soo ridi waayey. *ld aburshuqle.*

abashuqlee *f.mg2 (-leeyay, -leysay)* Abashuqle samayn (awr). *ld aburshuqlee.*

abashuqleyn *m.f.dh eeg* abashuqlee. *ld aburshuqlayn.*

abasixid *m.dh eeg* abasax².

abataqan *m.dh* Meel aad uga fog qofka hadlaaya.

abaydimi *f.g2 (-iyay, -isay)* Ilmo yar abaydin ka dhigid.

abaydimin *m.f.dh eeg* abaydimi.

abaydin *m.l/dh.kh* A. ah: ilmo yar oo naaska hooyo aan nuugin.

abbaan *m.l (-nno, m.dh)* 1. Qof cid magan gelyey. 2. Qof, cid magan u ah.

abbaanduul *m.l* Cilmiga barashada hoggaaminta ciidamada xagga dagaalka. *ld ammaanduul.*

abbaanduule *m.l (-layaal, m.l/dh)* 1. Qof taliye u ah col duullaan ah. 2. Taliye xigeenka gaas, guuto, qayb iwm ee ciidamada. *ld ammaanduule.*

abbaannimo *m.dh* Abbaan ahaansho.

abbaanshoo *m.f.dh eeg* abbaanso. *ld abbaansi.*

abbaansi *m.l ld abbaanshoo.*

abbaanso *f.mg3 (-saday, -satay)* Cid abbaan u noqosho (qof).

abbaanwarre *m.l (-rrayaal, m.l/dh)* Laba isu dhaxday kan labka ah; say.

abbaar¹ *m.l* 1. Meel ku aadkeeda. 2. *ld abbaarid.*

abbaar² *m.dh* Hadal, arrin iwm sida ku habboon ee looga baahanyahay. Tus. "Hadalka abbaartiisu sidaa ma ahayn."

abbaar³ *f.g/mg1 (-ray, -rtay)* 1. *(f.g)* Si toos ah oo aan leexleexasho lahayn wax u aadid. 2. *(f.mg)* Ku a.: wax kale ku toosin.

abbaaran¹ *f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi)* 1. Ku a.: wax waqtii go'an meel ku aaddan noqosho. 2. Ku a.: wax meel ku aaddan noqosho.

abbaaran² *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* 1. Ku a.: wax waqtii go'an meel ku aaddan ahaansho. 2. Ku a.: wax meel ku aaddan ahaansho.

abbaare *m.l.fk* Qiyaasta ugu dhow wax aan la hubin oo la qiyaaso. Tus. "Waxaan ku sugayaa abbaaraha lix saac".

abbaarid *m.f.dh eeg* abbaar³. *ld abbaar¹.*

abbaarmid *m.f.dh eeg* abbaaran¹.

abbaarnaan *m.f.dh eeg* abbaaran². *ld abbaarnaansho.*

abbaarnaansho *m.l/dh ld abbaarnaan.*

abbaarqaadasho *m.f.dh eeg* abbaarqaado.

abbaarqaado *f.mg3 (-aatay, -aadatay)* Ka a.: meel jahadeeda meel kale uga tilmaan qaadasho.

abbaarsii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* Wax meel ama wax kale ku aaddin.

abbaarsiin *m.f.dh eeg* abbaarsii.

abbaato *m.dh.fk* Hor iyo a.: fal la sameeyo inta aan ujeeddo la lahaa lagu dhaqaaqin. Tus. "Inta aynaan badda aadin hor iyo abbaato aan shaah cabno".

abbaay *m.dh ld abbaaye.*

abbaay abbaay *m.dh* Digri haweenka u gaar ah oo la sameeyo marka haweeney ay kuraysanayso ama markii caado ahaan loo xusayo abbaay Faaduumo oo lagu wado gabadhii Rasuulka (n.k.h.a.).

abbaaye *m.l (-yayaal, m.l/dh)* 1. Wax ay gabadhi u tahay wiilka ama gabadha la dhalatay. 2. Erey "walaal" ka dhigan oo gabdhaha wada dhashay ama xigto ah ama is jecel isugu yeeraan. 3. Gabadhi waxa ay u tahay ilmaha la dhashay ee ka yaryar. *ld abbaay, abbaayo.*

abbaayguddoy *m.dh (-ooyin, m.l)* Cayayaan jiriqaqa iyo ayaxa la bah ah oo leh madax ka weyn jirka intiisa kale iyo lix lugood oo ay

labada hore dhaadheeryihiin. <i>ld ayeyo-lugdheer; abooto-idabbadis.</i>	abkow <i>m.l (-wyo, m.dh)</i> 1. Awoowe. 2. Awoowe aabbihii; abuullan.
abbaayo <i>m.dh ld abbaaye.</i>	abkownimo <i>m.dh</i> Abkow ahaansho.
abbaseere <i>m.l (-rayaal, m.l/dh)</i> <i>ld abaaseere.</i>	abla'abllyn <i>m.dh (-no, m.dh)</i> Barashada aragtida, jaraynta, iyo xeerarka kala soocidda naflayda kuwii dabar go'ay iyo kuwa hadda jooga.
abboow <i>m.l ld abboowe.</i>	ablaawe <i>m.l (-wayaal, m.l/dh)</i> 1. Qof aan ciddii uu ka soo farcamay la aqoon. 2. Qof aan meher ku dhalan; wacal; garac.
abbowe <i>m.l (-wayaal, m.l/dh)</i> 1. Waxa wiil u yahay ilmaha la dhashay ee ka yaryar. 2. Erey "walaal" ka dhigan oo kuwa wada dhashay ama xigto ah ama is jeceli isugu yeeraan. 3. Wiil waxa uu u yahay ilmaha la dhashay ee ka yaryar. <i>ld abboow, boowe.</i>	abley <i>m.dh (-eeyo, m.dh)</i> Billawwe weyn oo dhererkii suu yahay qiyastii soddon sintimitir. <i>ld amley.</i>
abbuul <i>m.l ld cambuul¹.</i>	abnaq¹ <i>m.l (-qyo, m.dh)</i> (xis.) Tirada soo baxda marka la isku dhufto dhammaan abyoneyaasha togan ee ka yar ama le'eq abyone togan ee la isa siiyey. Abnaqa abyone n oo loo qoro n! waa: (n - 1) (n - 2) (n - 3) ... 3. 2. 1. Cidala isku raacay o! = 1.
abdo <i>m.dh</i> Qiimo; aayo; faa'ido; rajo.	abnaq² <i>m.l</i> Cilmiga abtiriska.
abeer <i>m.dh.u</i> 1. A. ah: qaalin geel ama lo'aad oo waqtigii ay rimi lahayd gaartay laakiin aan dhowr da'ood dhalin. 2. A. ah: neef dhaddig oo aad u shilis; gool. <i>ld amer.</i>	abnaq³ <i>f.mg1 (-qay, -qday)</i> U a.: cid u abtirin.
abeesabbadeed <i>m.dh.u</i> Nooc mallay badeedka la mid ah oo abeesada u eg.	abnaqid <i>m.f.dh eeg abnaq³.</i>
abeesajilfaaley <i>m.dh</i> Abeeso aad u weyn oo bakaylaha, sagaarada iyo ugaarta yaryar liqda. <i>ld abeesojufaaley.</i>	ab'ogaa <i>m.l.u</i> Dad dalka gudihiiisa weligii degganaa; aan gadaal ka imaad ahayn.
abeesalugaley <i>m.dh.u</i> Berribiyood afar addin, dabo dheer iyo harag leh oo yaxaaska u eg, kana jurmi yar; masalugaley; riyuuug.	aboobid <i>m.f.dh eeg abow.</i>
abeesaxambaar <i>m.l</i> A. ah: ilmo ku jira marxaladdii gurgurashada.	aboodi <i>m.l (-iyo, m.dh)</i> Nooc haadda ka mid ah oo xagga weynaanta u dhaxeeya gorgorka iyo coomaaddaha, oo habeenki dhuulka u hoyda oo afka luguha iyo baalasha dhinacyadooda guduudan.
abeeso <i>m.dh (-ooyin, m.l)</i> Nooc halaqa ka mid ah, halis ah, gaabiya oo leh madax weyn, barabaro iyo neef ay isku difaacdo oo hadba ciidda ay ku nooshahay midabkeeda yeelato.	aboor¹ <i>m.dh</i> Waxar ayadoon naaskii hooyadeed ka go'in biyo-cabbi bilowday.
abeesojufaaley <i>m.dh ld abeesajilfaaley.</i>	aboor² <i>m.l</i> Cayayaan yaryar, cawlan, oo leh lix lugood iyo ilka adag oo beel beel u dega, dundumooyinka sameeya.
abeesow <i>m.l</i> Cudur maqaarka dadka ku dhaca oo u yeela barbaro kuwa abeesada u eg.	aboornimo <i>m.l</i> Aboor ahaansho (waxar).
abguri <i>m.dh</i> Abeeso aad u weyn oo waxarahaa, bakaylaha, sagaarada iwm. liqda.	abootannimo <i>m.dh</i> Abooto ahaansho.
abhi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Qof maaggan in uu cid dhibaateeyo ereyo uu ku qaboobo ku dhihid. <i>ld ahbi.</i>	abooto <i>m.dh (-ooyin, m.l)</i> Hooyada hooyadeed ama aabaha hooyadii; ayeyo, macooyo.
abhin <i>m.f.dh eeg abhi.</i> <i>ld abhis, ahbin, ahbis.</i>	abooto-idabbadis <i>m.dh</i> Ayeyo-lugdheer.
abhis <i>m.l ld abhin.</i>	ab'orjinis <i>m.l.u (-syo, m.dh)</i> Dadka asal ahaan u deggan amase degganaan jiray gobol, gaar ahaanse waxaa lagu istimaalaa dadkii Ustraliya degganaan jiray intii aan caddaanku tegin; ab'ogaa.
abid <i>m.l.fk ld abad.</i>	abqaad <i>m.l (-do, m.l) (baay.)</i> Ka ruijinta geedka laga ruijiyo meel ee la geeyo meel kale. Tus. "Ka saaridda geed dheri lagu beeray ee loo wareejijo dhuulka".
abiid <i>m.l.fk ld abad.</i>	abqo <i>m.dh.u</i> Miro dhuuban, galoolan, dhexda inino ku leh, quracu bixiyo oo xooluhu cunaan; dhameel. <i>ld aqbo, qabco.</i>
abitey <i>m.dh (-eeyo, m.dh)</i> Warqad qaab shimbireed leh oo inta dun dheer lagu xiro caruurta hawada ku laliyan; dawaarad.	abraar¹ <i>m.l</i> 1. Orod degegsiinyo leh oo hadba dhan loo ordo. 2. abraarid. <i>ld abraarid.</i>
abjac <i>m.l (-cyo, m.dh)</i> A. ah: qof madax adag oo garmaqaate ah.	
abjacnimo <i>m.dh</i> Abjac ahaansho (qof).	
abjad <i>m.l (-dyo, m.dh)</i> Heeryo cufan, culus oo ka sameysan cajillo, jawaanno, calallo iwm, oo isku tolani oo awrta rarka culus laga xijiyo; qobtol. <i>ld abqed.</i>	
abqed <i>m.l ld abqed.</i>	

abraar² *f.g/mg1* (-ray, -rtay) 1. (*f.g*) Meel ciriiri ah xoog ku dhexmarid. 2. (*f.mg*) Si degdegsiinyo leh hadba dhan ugu ordid.

abraarid *m.f.dh eeg* abraar². *ld abraar¹* (2).

abraarsii *f.lg2* (-iiyay, -iisay) Wax meal ciriiri ah xoog ku dhex marin.

abraarsiin *m.f.dh eeg* abraarsiin.

abraarsiis *m.dh ld abraarsiin*.

abriil *m.dh* Bisha afraad ee sannadka miilaadiga ah. *ld abiile*.

abiile *m.dh ld abriil*.

abris *m.l* (-syo, *m.dh*) Halaq madow oo gaaban oo waabaayo halis ah leh, oo afka iyo dabada wax ku qaniina inta badanna aan suntiisa laga kicin.

absaxan *m.l.u* Waalid, isir, ab.

abshir *m.dh* 1. War wanaagsan oo farxad leh. 2. Dariiq toosan oo kheyr lagu gaaro. Tus. "Abshirta Alle hana waafajiyo".

absiisa *m.l* (*xis*) Kulanka-x oo barbarro ahaan loogu cabbiro dhidibka-x ee habdhiska kulanka kaartis.

abti *m.l* (-iyo, *m.dh* /-iyaal, *m.l/dh*) 1. Haweeney carruurta ay dhashay waxa uu walaalkeed u yahay. 2. u.j. abtiyow! 3. u.j. wiilkaa aan abtiga u ahayow!; gabadha aan abtiga u ahayey!

abtibadbaadeed *m.l* (-dyo, *m.dh*) Haweeney carruurta ay dhashay waxa uu ina adeerkeed u yahay.

abtinnimo *m.dh* Abti ahaansho.

abtiri *f.mg2* (-iyay, -isay) U a.: qof faraciisu siday isu dhaleen sheegid.

abtirin *m.f.dh eeg* abtiri. *ld abtiris*.

abtiris *m.l ld abtirin, abtiriinyo*.

abtirsad *m.l ld abtirsasho*.

abtirsasho *m.f.dh eeg* abtirso. *ld abtirsad, abtiri*.

abtirsi *m.l ld abtirsasho, abtiriinyo*.

abtiriimo *m.dh ld abtiriinyo*.

abtiriino *m.dh ld abtiriinyo*.

abtiriinyo *m.dh* Aqoonta ku saabsan awoowayaashii hore magacyadooda iyo siday isu xigeen; abnaq. *ld abtiris, abtirsi, abtiriimo, abtiriino*.

abtirso *f.mg3* (-saday, -satay) 1. Qof abtiriinyadiisa sheegasho. 2. Ku a.: awoowo hore abtiriinyo ku gelid.

abtisarow *m.l* Sarmooyinka dhabannada iyo labada indhood dhexdooda carruurta uu ka saro abtigood durugsan; sarow.

abtiyoobid *m.f.dh eeg* abtiyow².

abtiyow¹ *m.l* Soo bixidda gabar qaangaartay naasku u soo baxo. Tus. "Naas abtiyow ayaa u soo baxay".

abtiyow² *f.mg1* (-obay, -owday) Gabar qaangaartay naas ka soo bixid.

abur *m.l/dh* Xumbo (siiba midda uu soo saaro aworka qooqan). *ld ubur*.

aburi *f.mg2* (-iyay, -isay) Abur yeelasho ama soo saarid (siiba awrka qooqan). *ld uburi*.

aburin *m.f.dh eeg* aburi. *ld uburin*.

aburshuqlayn *m.dh ld abashuqlayn*.

aburshuqle *m.l ld abashuqle*.

aburshuqlee *f.mg2* (-leeyay, -laysay) *ld abashuqlee*.

abuuddocan *m.dh ld abuuddocan*.

abuuddoocan *m.dh* Timir yaryar, guduudan, aad u macaan oo ka baxda degmada Doocan ee Yaman. *ld abuuddocan*.

abuudiiq *m.dh* A. ah: badeeco diiq, astaan ahaan dusha kaga sawiran.

abuullan *m.l.u* Awoowayaal hore oo cidi ka soo farcantay.

abuumaqas *m.l* 1. Nafley bad ku nool ah oo leh jir qolof adag ku dhaarantahay, tobantugood oo labada hore u egiihiin maqas oo la cuno; koombé. 2. Nooc ka mid ah sigaarradii 40kii iyo 50kii Soomaaliya laga cabbi jirey oo dusha maqas kaga sawirnaa.

abuur¹ *m.l* 1. (*m.l.u*) Miro loogu tala galay in wax lagu beero. 2. *ld abuurid*.

abuur² *m.dh* Dabeecad ama muuqaal loo dhashay; baxaalli. *ld abuuris*.

abuur³ *f.g1* (-ray, -rtay) 1. Wax aan hore u jirin uumis. 2. Wax beerid.

abuuran¹ *f.mg1* (-rmay, -rantay; -rmi) Wax la abuuray noqosh.

abuuran² *f.mg4* (-rnaa, -rnayd) Wax la abuuray ahaansho.

abuuras *m.l/dh* Nooc meseggada ka mid ah, oo midab guduud iyo caddaan u dhexeeya leh.

abuure *m.l* (-rayaal, *m.l/dh*) 1. Eebbe. 2. Qof wax abuuraya ama wax beeraya.

abuurid *m.f.dh eeg* abuur³. *ld abuur¹* (2), **abuuris, abuuritaan**.

abuuris *m.dh ld abuurid; abuur²*.

abuuritaan *m.l ld abuurid*.

abuurmida *m.f.dh eeg* abuuran¹.

abuurnaan *m.f.dh eeg* abuuran². *ld abuurnaan*.

abuurnaan *m.l ld abuurnaan*.

abuutufaax *m.l* A. ah: macwiis tufaax astaan u ahi ku sawiran yahay.

abwaan *m.l* (-nno, *m.dh*) 1. Buug ama buugag taxane ah oo laamaha aqoonta oo dhami ku uruursanyihiin. 2. Nin curin iyo hal-abuur suugaaneed leh. 3. A. ah: nin garasho aqoon

yo waaya-aragnimo dheeraad ah leh. 4. (riw.) Qof riwaayadaha curiya.	acuudu-billeysyo <i>f.mg3 (-stay, -satay)</i> Ka a.: wax shartooda Ilaah ka magan gelid. <i>ld cawdu-billeysyo</i> .
abwaanad <i>m.dh (-do, m.l)</i> 1. Haweeney curin yo hal-abuur suugaaneed leh. 2. A. ah: haweeney garasho, aqoon iyo waaya- aragnimo dheeraad ah leh.	acyuun <i>m.dh</i> 1. Jaadadka geela mid ka mid ah. 2. Kartida ishu cid wax ku yeeli karto. <i>ld cayuun¹</i> .
abwaannimo <i>m.dh</i> Abwaan ahaansho.	adaa <i>mu.eb</i> Magacuyaalka qofka labaad oo ka kooban 'adi' iyo 'aa 1'.
abxad <i>m.dh (-do, m.l)</i> Shandad weyn, maqaar ka samaysan oo reer miyigu wax ku gurtaan.	adaadax¹ <i>m.l</i> 1. Socodka lala dhacdhalo tabar darro darteed. 2. Meesha ay iska galaan dhulka iyo buurta.
abyamid <i>m.f.dh eeg abyany²</i> . <i>ld abyany¹</i> (2).	adaadax² <i>f.mg1 (-xay, -xday)</i> Tabar darro awgeed la dhicdhicid (qof).
abyan¹ <i>m.l</i> 1. Garasho ama dareen, wax silloon ama lala yaabo, ay dhaliyaan; amakaag; ashqaraar. 2. <i>ld abyamid</i> .	adaadi <i>m.l</i> Lacag sanuud ah oo qiimaheedu dhanyahay labaatan senti.
abyan² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Ka a.: wax aad ula yaabid.	adaadixid <i>m.f.dh eeg adaadax²</i> .
abyanaha logaridam <i>m.l (xis.)</i> Qayb ka mid ah logaridamka tiro ee ah abyoonaha ku yaalla bidixda barta tabanlahaa ee ku jirta logaridamka.	adaadumasho <i>m.f.dh eeg adaadumo</i> .
abyane huban <i>m.l (-nayaal ..., m.l/dh) (xis.)</i> Jawaabta abyanka fansaar kasta ee hal doorsoome f(x), ee u dhxeeyaa laba qiime oo magacaaban ee x: x, iyo x2.	adaadumid <i>m.f.dh eeg adaadun²</i> .
abyin <i>m.l (-nno, m.dh) (xis.)</i> Habka lagu raadiyo abyanku huban ama aan hubanayn. Abyintu waa weydaarka xigsinaynta. Tusaale ahaan, haddii f(x) ay tahay fansaarka ee x oo marka la diiro ku siisa f(x), markaa F(x) waxa la yiraahdaa abyin ama lidka diirane ee f(x).	adaadumo <i>f.g3 (-untay, -umatay)</i> Wax unkasho (hanti).
abyineed aan hubnayn <i>m.l (xis.)</i> Abyanka aan hubanayn ee fansaarka f(x) waa fansaar F(x) oo diiranihiisu leegyahay f(x). Wuxuu kale oo loo yaqaan lidka diirane; abyineed.	adaadun¹ <i>m.l</i> Unkidda xoolo, aqal iwm la unko.
abyineed huban <i>m.l eeg abyin huban</i> .	adaadun² <i>f.g1 (-umay, -untay)</i> Xoolo, aqal iwm unkid.
abyin-jeexeed <i>m.l (-dyo, m.dh) (xis.)</i> Hab lagu sammeeyo abyinaynta taranka laba fansaar iyada oo la adeegsanaayo jidka: u (dv/dx)dx = uv - v (du)dx, oo loo adeegsan karo qiimeynta abyinka ee taran.	adaahi <i>m.dh</i> Geed xooluhu ku dhacartaan oo leh sal weyn oo wada buruq ah iyo laamo yaryar oo dhuudhuuban.
abyood <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Ku a.: facil isla weyni iyo xadgudub leh cid kula kicid; gardarreysi qof.	adaan <i>mu.eb</i> Magacuyaalka qofka labaad oo ka kooban 'adi', 'aa 1' iyo 'aan 1'.
abyoone <i>m.l (-nayaal, m.l/dh) (xis.)</i> Urur ka kooban tirooyinka idil ee togan iyo kuwa taban; 0, 1, 2, 3, 4, ... Abyooneyaasha togan ee 1, 2, 3, 4,... waxa lagu magacaabaa tirooyinka tirsiimo ama kuwa wax lagu tirsado.	adaarbiciid <i>m.l</i> Nagaar aan qodax Lahayn oo ka baxa balliyada iyo togagga, wuxuu leeyahay miro kuwa bunka u eg, dhirta dawadana waa ka mid. <i>ld adarbiciid</i> .
acuudu-billaahi <i>e.d</i> Eray Eebbe looga magan galo wixii la sharysto. <i>ld cawdu-billaahi</i> .	adab¹ <i>m.l</i> Suugaan.
acuudu-billaysad <i>m.l ld acuudu-billaysasho</i> .	adab² <i>m.dh (-byo, m.l)</i> 1. Qalab u gaar ah aqal Soomaaliga oo wax lagu rito sida qufadda, xashinta iwm. 2. Kolay yar oo ka samaysan harag ama mayrax oo ay haweenku wax ku gurtaan.
acuudu-billaysasho <i>m.f.dh eeg</i> acuudu- billeysyo. <i>ld acuudu-billeysad, acuudu-</i> billeysi, cawdu-billeysad	adable <i>m.l</i> Dhul carro cad iyo carro madow isugu jira, geedo dhaadheer ka baxaan oo beerashada ku wanaagsan.
acuudu-billeysi <i>m.l ld acuudu-billeysasho</i> .	adaddaaah¹ <i>m.l ld adaddaaahid</i> .
	adaddaaah² <i>f.mg1 (-hay, -hday)</i> 1. Madaxwareer yar. 2. Jirro muddo lala jiifey si tartiib ah uga bogasho.
	adaddaaahid <i>m.f.dh eeg</i> adaddaaah ² . <i>ld</i> adaddaaah¹ .
	adag <i>f.mg4 (adkaa, adkayd; ad'adag)</i> 1. Wax aan jilicsanayn ahaansho. 2. Wax xoog iyo karti leh ahaansho.
	adamaddoon <i>m.l</i> Qof ugaarsada dugaagga iyo ugaarta intooda halista ah. <i>ld adame</i> .
	adame <i>m.l (-mayaal, m.l/dh)</i> <i>ld adamaddoon</i> .
	adami <i>m.l</i> Nafley ugaarsiga ku nool.

adamiyeysasho *m.f.db eeg* adamiyeysyo. *ld adamiyeysi.*
adamiyeysi *m.l ld adamiyeysasho.*
adamiyeysyo *f.mg3 (-stay, -satay)* Nafley ugaarsi ku noolaan.
adan *m.db* 1. Libaaxa tan dheddig; gool.
 2. Ugaarta ama dugaagga intooda laayaanka ah. 3. Koox libaaxyo ah.
adar *m.l* 1. (*-rro, m.db*) Dheri weyn.
 2. Qoolley. 3. Geed ka mid ah dhirta aan qodax lahayn.
adarbiciid *m.l ld adaarbiciid.*
adayg *m.l ld adkaan.*
addeec¹ *m.l ld addeecid.*
addeec² *fg1 (-cay, -cday)* Cid amar la faray qaadasho.
addeecid *m.f.db eeg* addeec². *ld addeec¹, addeecis.*
addeecis *m.db ld addeecid.*
addeecsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax amar la siiyey addeecay ahaansho (qof).
addeecsanaan *m.f.db eeg* addeecsan. *ld addeecsanaansho.*
addeecsanaansho *m.l/dh ld addeecsanaan.*
addimaad *m.db ld addimid.*
addimid *m.f.db eeg* addin². *ld addimaad, addin¹.*
addin¹ *m.l (-immo/-inno, m.db)* 1. Afarta lugood ee xawayaanka middood. 2. *ld addimid.*
addin² *m.l (-imo, m.db)* 1. (*xis.*) Tirada kulannada loo baahanyahay in baro lagu muujiyo xarriiq dusheeda, qaab ama adke. Shaxan sallax ah waa laba addimaale, shaxan adke ahna waa saddex addimaale. 2. (*xis.*) Baaxadda shaxan sallax ama adke ah. 3. (*xis.*) Mid ka mid ah xaddiyada fisigeed ee salka ah oo loo adeegsan karo in lagu tibaaxo xaddiyo kale.
addin³ *fg1 (-imay, -intay; -imi)* *ld aadaan² (1).*
addinmaal *m.l (-llo, m.db)* *ld muruqmaal.*
addoomoobid *m.f.db eeg* addoomow.
addoomow *f.mg1 (-oobay, -owday; oobi)* Addoon noqosho.
addoon¹ *m.l (-oommo, m.db)* Nin aan xor ahayn oo la leeyahay oo sidii la doono loogu shaqaysto; cabiid; biddie.
addoon² *m.db (-oomo, m.db)* Naag aan xor ahayn oo la leeyahay oo sidii la doono loogu shaqaysto; biddad.
addoornimo *m.db* Addoon ahaansho.
addoonsad *m.l ld addoonsasho.*
addoonsasho *m.f.db eeg* addoonso. *ld addoonsad, addoonsi.*

addoonsi *m.l ld addoonsasho.*
addoonso *f.g3 (-saday, -satay)* Cid addoon ka dhigasho.
adduun *m.l* 1. Dhulka iyo waxa deggan; ifka lagu noolyahay; duni. 2. Hanti badan. *ld adduunyo.*
adduunweyne *m.l* Adduunka oo dhan. *ld adduun.*
adduunyo *m.db ld adduun.*
adeeg¹ *m.l* 1. Hadal aan qornayn oo cid loo dhiibo si ay cid kale u gaarsiiso, fariiin.
 2. Shaqa hoosaad laga qabto guryaha iyo xafiisyada oo aan u baahnayn xirfad gaar ah. Tus. “Adeeggi buu diidey”. 3. Waxyabaha daruuriga ah ee qoys maalin suuqa uga baahanyahay.
adeeg² *f.mg1 (-gay, -gtay)* 1. Ka a.: xafiis, guri makhaayad iwm hawl hoosaad ka qabasho.
 2. Ka soo a.: waxyaabo daruuri ah ee qoys maalin suuqa uga baahanyahay soo iibin.
adeegasho *m.f.db eeg* adeego.
adeege *m.l (-gayaal, m.l/dh)* Qof dadka u adeega.
adeegid *m.db eeg* adeeg².
adeego *f.mg3 (-gtay, -gatay)* 1. Cunto maalmeed suuq ka soo iibsasho. 2. Hawl keliglii qabsasho (qof).
adeegsad *m.f.dh ld adeegsasho.*
adeegsasho *m.f.db eeg* adeegso. *ld adeegsad, adeegsi.*
adeegsi *m.l ld adeegsasho.*
adeegso *f.g/mg3 (-saday, -satay)* 1. (*f.g*) Cid adeeg u dirsasho. 2. (*f.mg*) U a.: wax samayntooda qalab ama wax kale u isticmaalid. Tus. “Baaritaanka dhiigga kombiyuutar ayaa loo adeegsadaa”.
adeegto *m.db (-ooyin, m.l)* Haweenay shaqo hoosaad ka qabata guryaha, xafiisyada iwm.
adeer *m.l (-rro, m.db)* 1. Nin waxa uu u yahay ilmaha walaalkii dhalay. 2. Hab xurmo leh oo qof da'weyn loogu yeero. 3. (*u.j*) adeerow!
 4. (*u.j*) wiilkaa aan adeerkaa u ahayow! gabadha aan adeerkaa u ahayey!
adeernimo *m.db* Adeer ahaansho.
adeeryo *m.db (-ooyin, m.l)* Goodirka midkiisa dheddig. *ld aadeer.*
adhxle *m.l.u (baay.)* Faylam xayawaan oo leh adhx duled oo ay dhexda ugu jirto xangulle dareen wade, heerarkooda kobcinta qaarkood waxay leeyihiiin adhx dabacsan iyo dalool waafiyeed oo u furan dalqada. Wuxa jira faylam hooseed, kuwaas oo kan ugu weyn loo yaqaan lafdhabarley. *ld araxle.*
adi *mu.eb ld adiga.*